

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg

29. september 2021

Svar på Miljø- og Fødevareudvalgets spørgsmål 1667 (Alm. del) af 6. september 2021 stillet af Peder Hvelplund (EL)

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for, hvordan Staten og Kommunernes Indkøbsservice (SKI) påtænkes at sikre og dokumentere, at produkter, som gives SKI's nye mærke "... eller tilsvarende", lever op til samme krav, som produkter, der har fået et officielt miljømærke? Der henvises til indlægget "SKI: Nye mærker skal sætte turbo på det offentlige grønne indkøb" fra Altinget den 17. maj 2021 (www.altinget.dk/kommunal/artikel/ski-nye-maerker-skal-saette-turbo-paa-detoffentliges-groenne-indkoeb).

Svar

Finansministeriet har anmodet Staten og Kommunernes Indkøbsservice A/S (SKI) om svarbidrag. SKI har oplyst følgende:

Hvis der findes officielle miljømærker inden for de udbudte varekategorier, fx Svanemærket, stiller SKI systematiske krav om miljømærker, og på de indkøbsaftaler, hvor der ikke er nævneværdige pris- og kvalitetsforskelle mellem grønne og konventionelle produkter og løsninger, udbyder SKI udelukkende et grønt sortiment. På de mange områder, hvor der er mærkbare forskelle i pris og kvalitet, udbyder SKI både grønne og konventionelle produkter, så brugerne i stat, regioner, kommuner, forsyningselskaber, universiteter etc. kan vælge ud fra deres behov og lokale indkøbspolitik. Det ligger således ikke i SKI's mandat at træffe valget på de offentlige myndigheders vegne.

Det følger af udbudslovens § 46, stk. 3, "at en ordregiver, som kræver et bestemt mærke, skal acceptere alle mærker, der opfylder tilsvarende mærkekrav eller anden passende dokumentation for opfyldelsen af kravene til det krævede mærke".

Af lovbemærkningerne til udbudslovens § 46, stk. 3 fremgår det, at "anden passende dokumentation kan eksempelvis være verificeret dokumentation eller erklæringer fra tredjepart eller dokumentation eller erklæring fra producenten. Hertil følger, at anden dokumentation anses for at være passende, hvis en rimeligt oplyst og normalt påpasselig ordregiver uden et uforholdsmæssigt stort ressourceforbrug kan konstatere, at mærkekravene indeholdt i det krævede mærke er opfyldt."

Vælger en tilbudsgiver at byde ind med et grønt produkt, som ikke er miljømærket, gransker SKI i overensstemmelse med loven den fremsendte dokumentation, herunder anmoder SKI evt. om supplerende oplysninger eller alternativt afviser dokumentationen, hvis den ikke findes fyldestgørende. SKI kan endvidere indhente ekstern bistand i tvivlstilfælde, hvis det skønnes nødvendigt.

Det skal understreges, at ifølge lovbemærkningerne til udbudslovens § 46, stk. 3 fremgår det også, at det er den private tilbudsgiver, ”der vurderer, hvilken dokumentation denne ønsker at indlevere for at påvise, at tilbuddet lever op til de tekniske specifikationer, kriterierne for tildeling eller vilkårene for kontraktens udførelse”. SKI kan derfor ikke fastsætte specifikke formkrav eller en bestemt struktur for, hvordan tilbudsgiverne skal fremsende anden passende dokumentation for, at produkterne eller ydelserne lever op til tilsvarende mærkekrav.

Udbudsloven betyder, at selv om offentlige ordregivere stiller krav om specifikke miljømærker i udbuddet, er ordregiverne udbudsretligt forpligtet til at acceptere andre mærker eller anden passende dokumentation for, at de produkter eller ydelser, der ikke har de krævede mærker, lever op til tilsvarende kriterier.

SKI oplever, at tilbudsgivere i overensstemmelse med udbudsloven i stigende omfang tilbyder andre mærker, end dem SKI har stillet krav om, eller at tilbudsgiverne fremsender anden passende dokumentation for, at det tilbudte efterlever de krav, der ligger bag det krævede mærke. Det kan fx være små- og mellemstore virksomheder (SMV'er), der efterlever de bagvedliggende kriterier, men ikke har de fornødne ressourcer til at gennemgå en certificering.

Krav om miljømærker i et udbud er dermed ikke ensbetydende med, at de tilbudte sortimenter indeholder de specifikke miljømærker. Men det sikrer grønne produkter, som enten er mærkede eller tilsvarende grønne produkter, som ikke er mærkede, men som har samme grønne effekt.

Når det kommer til de konkrete indkøb på aftalerne, viser SKI's indkøbsdata, at der ofte købes konventionelle varer, på trods af at den lokale indkøbspolitik tilsiger, at der skal købes grønt, herunder miljømærket. SKI har i de seneste år arbejdet målrettet med at understøtte det grønne valg ved at gøre det muligt at søge efter varer, som er mærkede med de officielle miljømærker. Ud fra denne søgning kan myndigheden via SKI's e-handelsservice designe det katalog af varer, som skal være tilgængeligt i myndighedens e-handelsløsning, så f.eks. skoler eller daginstitution kun kan vælge blandt de miljømærkede varer.

I SKI's e-handelsservice har det hidtil kun været muligt at filtrere på de officielle mærker. Det betyder, at de grønne produkter, som lever op til de tilsvarende krav, ikke medtages. Som det fungerer i dag, skal den enkelte bestiller (pædagog, politibetjent, indkøber mv.) i stedet nærløse kravs-specifikationer og tilbudsletter for at finde denne del af de grønne produkter. Det er meget vanskeligt i praksis.

For at understøtte det grønne valg hos de offentlige myndigheder vil SKI introducere en ny sorteringsmekanisme, hvor de varer, som lever op til miljøkravene, men som ikke har erhvervet en miljømærkning, også kan blive synlige gennem interne SKI mærkater. Formålet er klart: En større andel af det offentlige indkøb skal blive grønt ved at udvide den grønne hylde, som de offentlige myndigheder kan udvalgte til deres e-handelssystemer.

Det er vigtigt at understrege, at det nye sorteringsfilter (mærkat) i SKI's e-kataloger naturligvis ikke er et officielt mærke, som producenter kan sætte på produkter eller ydelser, som forbrugere kan finde på hylderne i det lokale supermarked eller som nyder nogle af de andre fordele, der følger med miljøcertificering. SKI's interne mærkat fungerer udelukkende som en sorteringsmekanisme i SKI's elektroniske kataloger, der skaber grundlag for de offentlige kunders indkøb. I kontrakten og på www.ski.dk vil det fremgå, at mærkatet i SKI-kataloget er udtryk for, at SKI har foretaget en vurdering i henhold til udbudslovens § 46, stk. 3 og fundet den fremsendte dokumentation fyldestgørende i henhold til udbudsloven.

Hvis et produkt eller en ydelse, hvortil SKI har accepteret anden passende dokumentation, skal opdateres eller udskiftes i aftalens løbetid, vil SKI foretage en fornyet kontrol af, om den tilpassede eller nye variant fortsat efterlever de bagvedliggende krav til det mærke, som SKI har krævet.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister